

Koondumisele nr 30/2017 SIA Baltic Coffee Holding ja Vending Automaadid OÜ loa andmine

1. Koondumine

18.10.2017 esitas Lätis registreeritud SIA Baltic Coffee Holding (registrikood 40203047754) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Vending Automaadid OÜ (registrikood 10714203) osanikud Alice Assets OÜ [...], OÜ 6 PO [...], Gump Holding OÜ [...], füüsiline isik K.S. [...] ja SIA Baltic Coffee Holding 22.09.2017 osade ostu-müügilepingu. Lepingust tulenevalt omandab SIA Baltic Coffee Holding 100% Vending Automaadid OÜ osadest.

Tehingu tulemusena kuulub Vending Automaadid OÜ äriühingu SIA Baltic Coffee Holding valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 18.10.2017 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks SIA Baltic Coffee Holding ja Vending Automaadid OÜ.

SIA Baltic Coffee Holding kuulub BaltCap Private Equity Fund II SCSp (registrikood B184094; edaspidi BPEF II) kontserni. BPEF II on Luksemburgis registreeritud erakapitalifond, mille täisosanikuks on Luksemburgi äriühing BaltCap Private Equity Management II S.a.r.l. ning mis omakorda kuulub 100%-liselt Eesti investeerimisühingule AS BaltCap. AS BaltCap on ka fondi investeerimisnõustajaks.

BPEF II usaldusosanikeks on fondi investorid. BPEF II investoriteks on Euroopa Investeerimisfond, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank, Amanda V East L.P., BaltCap AS, J-Investicijos Latvia SIA, LHV Varahaldus AS, SEB Investiciju Valdymas UAB, SEB Varahaldus AS, SEB Wealth Management IPAS, Swedbank Investeerimisfondid AS, Swedbank Investiciju valdymas UAB ja Swedbank Ieguldījumu Pārvaldes Sabiedrība AS. AS BaltCap on lisaks BPEF II'le osaluse kaudu fondi

täisosanikus ja/või nõustamisepingu alusel seotud ka veel muude investeerimisfondidega. Sellisteks fondideks on erakapitalifondid BaltCap Private Equity Fund L.P. (BPEF), Baltic Investment Fund III L.P. ja Baltic Investment Fund III C.V. (ühiselt BIF III) ning JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)¹ algatuse raames loodud riskikapitalifondid Lithuania SME Fund KÜB (LT SME) ja BaltCap Latvia Venture Capital Fund K.S. (BLVCF). Lisaks lõi 2017 juunis BaltCap uue fondi nimega BaltCap Growth Fund (BGF).

BPEF II teeb kapitaliinvesteeringuid Balti riikides asuvatesse väikese ja keskmise suurusega innovatiivsetesse ettevõtjatesse. BPEF II valitseva mõju alla kuuluvad ettevõtjad tegutsevad hambaravi- ja eriarstiabi-, jäätmekäitlus-, kinnisvara-, automatiseeritud finantsjuhtimise protsessidega seotud teenuste osutamisega, müügiautomaatide ja kohviteenuste osutamisega ning pumpade ja pumbasüsteemide müügi ja rendiga.

SIA Baltic Coffee Holding on valdusettevõtja, kes tegutseb Eestis BCH Estonia OÜ (endine ärinimi Selecta Eesti Osühing, edaspidi Selecta) kaudu ning kelle põhitegevuseks on joogiautomaatide müük ja rent, joogiautomaatide jaoks tarvikute ja toorainete müük, kohvimasinate ning seadmete hooldustööd ja remont ning kioskiautomaatide rent.

Vending Automaadid OÜ (edaspidi Vending Automaadid) tegeleb Eestis joogiautomaatide müügi ja rendiga, joogiautomaatide jaoks vajalike tarvikute ja toorainete müügiga ning kohvimasinate ja seadmete hooldustöö ning remondiga.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste 2017. aasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi Juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/special-support-instruments/jeremie/#1

kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25%, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Konkurentsiametile esitatud koondumise teate kohaselt pakuvad koondumise osalised eelkõige kontorisse mõeldud veeautomaatide ja kohvimasinate teenust ning kohvimasinate müüki. Lisaks pakuvad koondumise osalised kohvimasinatele toorainet ja tarvikuid (eelkõige kohvioad). Koondumise osaliste hinnangul on kohvimasinate teenus, sarnaselt veeautomaadi teenusele, integreeritud teenus, kus klient on huvitatud nii joogiautomaadist, kui ka selle hooldusest ning tarvikutega varustamisest. Koondumise osaliste äritegevus keskendub eeskätt kohvi müümisele, ning kohvimasinad on pigem kohvi müümiseks vajalik vahend, [...].

Koondumise osaliste tegevuste vahel tekib horisontaalne kattuvus veeautomaatide ja kohvimasinate müügi ja rendi, veeautomaatide ja kohvimasinate jaoks vajalike tarvikute ja toorainete müügi ning kohvimasinate ja seadmete hooldustööde ning remondi osas.

Euroopa Komisjon on müügiautomaatide teenuse turgu hinnanud otsuses COMP/M.7319 – KRR / Allianz / Selecta². Komisjoni hinnangul hõlmab turg kõiki erinevat tüüpi müügiautomaate (sh. nii veeautomaate kui ka spetsialiseeritud kohvimasinaid, näiteks külma/soe jook või/ja snäkk/söök jms). Müügiautomaadi turul on tegemist toodete ja teenuste müügi järelvalveta müügikohas läbi masina. Eeltoodud teenuse hulka kuulub ka müügiautomaatide paigaldus, puhastus, hooldus ja ka nende masinate varustamine toodetega. Samuti täpsustas Euroopa Komisjon, et kaubaturu täpne määratlus võib sõltuda müügiautomaatide poolt müüdavatest toodetest, nt. külma/soe jook või/ja snäkk/söök jms.

Enamus turuosalistest Eestis konkureerivad omavahel mitte üksikute tootegruppide lõikes, vaid kogu oma tootevalikuga, näiteks pakuvad nii koondumise osalised kui ka nende põhilised konkurendid veeautomaadi teenusele lisaks ka kohvimasinate teenust ning kohvimasinate müüki, veeautomaatide ja kohvimasinate jaoks vajalike tarvikute ja toorainete müüki ning kohvimasinate ja seadmete hooldustöid ning remonti.

Kuna käesoleva koondumise puhul ei teki horisontaalselt ega vertikaalselt mõjutatud kaubaturge Juhendi mõistes ning koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda ühelgi kaubaturul, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

Antud menetluses analüüsib Konkurentsiamet eraldi tooteturgudena (i) veeautomaatide teenuste, (ii) kohvimasinate teenuste ja toorainete (kohvi) müüki ning (iii) kohvimasinate müüki ning hindab koondumise osaliste positsiooni ja konkurentsiolukorda kogu Eesti territooriumil.

3.2.1 Veeautomaatide teenuste kaubaturg

Koondumise osapooled pakuvad kontorisse mõeldud veeautomaadi teenust. Koondumise osalised müüsid ja rentisid 2016. aastal kokku [...] vee automaati (sh Selecta [...] ja Vending Automaadid [...]). Koondumise teates on esitatud Kantar TNS Emor (AS Emor)

² http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m7319_246_2.pdf

poolt augustis 2017 tehtud turu uuring, kus uuringu raames on küsitletud 408 ettevõtjat, kellel oli 5 kuni 149 töötajat (edaspidi TNS uuring). TNS uuringu vastuste statistika küsimusele „Millisest ettevõttest ostad sa hetkel vett suurtes pudelites või/ja rendid vee aparaati?“ näitas, et koondumise osaliste tegevus veeautomaadi teenuste kaubaturul on marginaalne ning nende ühine turuosa on hinnatud alla [0-5]%. Uuringust tulenes, et koondumise osaliste suuremateks konkurentideks on Saku Läte Osühing, Eden Springs Estonia OÜ, KalevVesi OÜ, Osühing Hea vesi ja mitmed teised.

3.2.2 Kohvimasinate teenuste ja kohvi müügi kaubaturg

Koondumise osalised rendivad välja kohvimasinaid, mida kasutatakse eeskätt kontorites, aga ka kodus ja kohvikutes. Lisaks pakuvad koondumise osalised kohvimasinatele tooraineid ja tarvikuid (nt kohviube).

Koondumise osaliste hinnangul ning võttes arvesse, et koondumise osaliste äritegevus on suunatud eelkõige kohvi müügile, kus kohvimasin renditakse tihti välja tasuta, kajastab koondumise osaliste positsiooni kaubaturul kõige paremini kitsam turusegment - kohvimüük spetsialiseeritud kohvitarnijatelt. Selles kaubaturu segmendis on vastavalt TNS uuringu statistikale koondumise osaliste ühine turuosa ligikaudu [5-10]% (sh Selecta [0-5]% ja Vending Automaadid [0-5]%). Võttes arvesse, et turu uuringu kohaselt moodustasid spetsialiseeritud kohvi tarnijad ainult [30-40]% kontori kohvi müügi kogu kaubaturust, on koguturu maht oluliselt suurem, kui vaid eelnimetatud spetsialiseeritud kohvi tarnijad. Selle tulemusel on ka märgitud turuosad tegelikult oluliselt madalamad.

TNS uuringust tulenes, et koondumise osaliste suuremateks konkurentideks spetsialiseeritud kohvitarnijate segmendis on Osühing KAFO, Osühing CoffeeCup, Eden Springs Estonia OÜ, Paulig Coffee Estonia AS, JOOGIEKSPERT OÜ jne. Lisaks avaldavad koondumise osalistele konkurentsipurvet ka kaubandusettevõtjad ning kohvikud. Suuremates kaubanduskettides nagu näiteks Prisma, Rimi, Selver ja Coop, pakutakse erinevas valikus kohvimasinate kasutatavat kohvi.

Koondumise teates esitatud Euromonitor International³ andmetel oli kohvimüügi koguturu maht Eestis 2016. aastal 67 miljonit eurot. Selecta kohvi müügimaht 2016. aastal oli [...] tuh. eurot, mis moodustas koguturust [0-5]% ning Vending Automaatide kohvi müügimaht 2016. aastal oli [...] tuh. eurot ja moodustas koguturu mahust [0-5]%. Seega kujuneb koondumise osaliste ühiseks turuosaks kohvimüügi kaubaturul Eestis ligikaudu [0-5]%

3.2.3 Kohvimasinate müügi kaubaturg

Koondumise osaliste tegevus kattub kontorisse mõeldud kohvimasinate müügi kaubaturul. Koondumise osalised müüsid ja rentisid 2016. aastal kokku [...] kohvimasinat (sh Selecta [...] ja Vending Automaadid [...]). Koondumise osaliste hinnangul on nende ühine turuosa kohvimasinate müügi turul hinnanguliselt vähem kui [0-5]%

Kontori kohvimasinate müügi kaubaturul on esindatud erinevate rahvusvaheliste tootemarkidega tooted nagu Jura, Saeco, Nacto, Siemens, Illy, Samsung jne. Avalike andmete alusel müüs näiteks ainuüksi Jura kohvimasinate maaletooja Osühing Rickman

³ <http://www.euromonitor.com/coffee-in-estonia/report>

Trade 2016. aastal 4043 kohvimasinat⁴ (selle kogusega võrreldes moodustas koondumise osaliste osatähtsus [5-10]%). Kuna Eestis on esindatud veel teisi tootemarke (Saeco, Nacto, Siemens, Illy, Samsung jne) ning lisaks nimetatule konkureerivad koondumise osalistega kohvimasinate müügi osas ka suured elektroonika kaubandusettevõtjad (nt Euronics Baltic OÜ, OÜ ONOFF EESTI, Expert Eesti OÜ ja Klick Eesti AS), siis on kogu kohvimasinate müügi kaubaturu maht oluliselt suurem ning koondumise osaliste turuosa võib kujuneda suhteliselt marginaalseks.

4. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osalised, st nii SIA Baltic Coffee Holding kui ka Vending Automaadid tegutsevad samadel kaubaturgudel, mistõttu on käesoleval juhul tegemist kaubaturgude horisontaalse kattuvusega.

Koondumise osaliste ühine turuosa on veeautomaadi teenuste kaubaturul alla [0-5]%, kohvimasinate teenuste kaubaturul alla [5-10]%, kohvi müügi kaubaturul ligikaudu [0-5]% ning kohvimasinate müügi kaubaturul on koondumise osaliste osatähtsus marginaalne.

Kuivõrd koondumise osaliste ühine turuosa jääb ka kitsamate võimalike turupiiritluste korral alla 10%, puuduvad horisontaalselt mõjutatud kaubaturud Juhendi tähenduses.

Kaubaturgudel, kus tegutsevad koondumise osalised, tegutseb veel mitmeid ettevõtjaid, kes osutavad koondumise osalistele konkurentsivõrre kogu oma tootevalikuga, näiteks Saku Läte Osühing, Eden Springs Estonia OÜ, KalevVesi OÜ, Osühing Hea vesi, Osühing KAFO, Osühing CoffeeCup, Eden Springs Estonia OÜ, Paulig Coffee Estonia AS, JOOGIEKSPERT OÜ, Osühing Rickman Trade jne.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu oluliselt konkurentsiolukord ega kaubaturgude struktuur. Samuti ei tekita ega tugevda käesoleva koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba SIA Baltic Coffee Holding ja Vending Automaadid OÜ koondumisele.

⁴ <http://kasulik.delfi.ee/news/uudised/rekord aasta-eeslased-ostavad-espressomasinaid-rohkem-kui-kunagi-varem?id=76894634>

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 20.11.2017 otsuse nr 5-5/2017-064 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Svetlana Ljutova/ 27.11.2017.